

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/579/2015
Identifikačné číslo spisu:	5608201249
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5608201249.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Q. K., bytom O., zastúpená JUDr. Vladimírom Komanom, advokátom, so sídlom v Starej Ľubovni, 17. novembra č. 31, proti odporcom 1/ Horská záchranná služba, so sídlom Vysoké Tatry, Horný Smokovec č. 52, 2/ M. E., bytom L., obaja zastúpení JUDr. Janou Murárovou, advokátkou, Advokátska kancelária Poprad, so sídlom v Poprade, ul. 1. mája č. 220/19, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 C 17/2008, na dovolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2015 sp. zn. 6 Co 484/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2015 sp. zn. 6 Co 484/2014 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 8. apríla 2014 č. k. 6 C 17/2008-769 zamietol návrh navrhovateľky na náhradu škody. Odporcom 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že predmetom konania bol nárok navrhovateľky na náhradu škody z ublíženia na zdraví - z úrazu, ktorý navrhovateľka utrpela 29. januára 2005, vecnej škody a ďalšej škody z ublíženia na zdraví, ktorá mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s predchádzajúcim poškodením zdravia. Navrhovateľka 29. januára 2005 na zjazdovke v Jasnej utrpela úraz pri strete s idúcim snežným skútrom, ktorý viedol odporca 2/. Návrhom z 20. januára 2008, podaným na súd 25. januára 2008 si navrhovateľka (v tom čase maloletá, zastúpená svojim otcom B. K.) uplatnila nárok voči M. E., Slovenská horská služba, región Nízke Tatry - sever Dom HS - Jasná, Demänovská dolina. Podaním z 12. júla 2008, doručeným súdu 24. júla 2008 označila za odporcu Slovenskú záchrannú službu, oblasť Nízke Tatry - sever, zastúpenej pracovníkom M. E., Dom HS - Jasná, Demänovská dolina. Podaním z 15. marca 2010, doručeným súdu 18. marca 2010 svoj návrh upravila a nárok uplatnila voči Horskej záchrannej službe, Horný Smokovec 52, Vysoké Tatry, IČO : 37 879 693 (odporca 1/) a voči M. E. (odporca 2/). Okresný súd vykonaným dokazovaním mal preukázať, že odporca 2/ v čase zrážky plnil pracovné povinnosti záchranára Horskej záchrannej služby Poprad, oblasť Nízke Tatry. Vzhľadom na to, že odporca 2/ v čase zrážky plnil svoje pracovné povinnosti v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalobný návrh voči nemu zamietol pre

nedostatok pasívnej legitímácie. V uplatnenom nároku voči odporcovi 1/ konštatoval, že výšku škody v súvislosti s prvým úrazom bolo možné vyčísliť už koncom prvého polroka 2005, čomu zodpovedali navrhovateľkou predložené listinné dôkazy. Navrhovateľka si prvýkrát uplatnila nárok na náhradu škody podaním z 9. mája 2007 v konaní vedenom na OR PZ Liptovský Mikuláš pod ČVS: ORP-2087/1-OSV-LM-06, ktorý si uplatnila voči odporcovi 2/. Takéto uplatnenie nároku nemalo za následok prerušenie plynutia premľacej doby voči odporcovi 1/. Voči odporcovi 1/ (aj keď ešte nie správne označenému) sa navrhovateľka prvýkrát domáhala nároku na náhradu škody podaním doručeným súdu 24. júla 2008. Navrhovateľka sa mohla dozvedieť o tom, kto zodpovedá za vzniknutú škodu najneskôr z uznesenia Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš 2 Pv 194/05-9 z 29. marca 2005, voči ktorému podala odvolanie 20. júna 2005. Súd konštatoval, že najneskôr 20. júna 2005 si pri obvyklej opatrnosti mohla zistiť subjekt, ktorý zodpovedá za škodu, lebo v dôvodoch uznesenia bolo jednoznačne uvedené, že M. E. vykonával prácu ako záchranár Horskej služby v Jasnej. Vzhľadom na námietku premľania vznesenú odporcom 1/ súd konštatoval, že návrh na náhradu škody bol uplatnený po uplynutí premľacej doby. Pokiaľ ide o ďalší úraz s prihliadnutím na znalecký posudok znalca M.P. nebola zistená príčinná súvislosť medzi druhým a prvým úrazom. Pri rozhodnutí o trovách konania postupoval podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ako dôvod hodný osobitného zreteľa.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 25. februára 2015 sp. zn. 6 Co 484/2014 rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. Konštatoval, že okresný súd správne dospel k záveru, že odporca 2/ si plnil svoje pracovné povinnosti ako zamestnanec odporcu 1/, nezodpovedá za náhradu škody, nie je daná jeho vecná legitímácia v konaní. Prevádzkovateľom snežného skútra, ktorým 29. januára 2005 došlo k stretu s navrhovateľkou, bol odporca 1/. Súd prvého stupňa správne konštatoval, že navrhovateľka sa prvýkrát domáhala nároku na náhradu škody až podaním doručeným súdu 24. júla 2008. O subjekte zodpovednom za vzniknutú škodu sa dozvedela najneskôr z uznesenia Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš 2 Pv 194/05-9 z 29. marca 2005. Preto najneskôr k dátumu 20. júna 2005, ktoré bolo doručené Okresnej prokuratúre 27. júna 2005 navrhovateľka pri obvyklej opatrnosti mohla zistiť subjekt zodpovedný za škodu. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že toto rozhodnutie bolo následne zrušené. Riadnym uplatnením nároku na náhradu škody v adhéznom konaní, ktoré malo za následok spočívanie premľacej doby nie je ani samotné podanie trestného oznámenia, ak neobsahuje požiadavku, aby konkrétnej osobe bola uložená povinnosť na náhradu škody. Úvaha okresného súdu v prejednávanej veci nebola ľubovoľná, ale vychádzala z dostatočne zisteného skutkového stavu a zodpovedala skutočnostiam, ktoré boli v dokazovaní zistené. Vyhodnotenie a závery okresného súdu neboli v rozpore s tým, čo bolo v konaní preukázané a ani v rozpore s formálnou logikou.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Žiadala rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., účastníkovi konania postupom súdu sa odňala možnosť konať pred súdom. Za nesprávny postup odvolacieho súdu považovala, že jej nebolo zaslané vyjadrenie odporcov k jej odvolaniu voči rozsudku okresného súdu pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Poukázala na to, že k jej odvolaniu proti rozsudku okresného súdu odporcovia 1/ a 2/ doručili súdu vyjadrenie 24. júna 2014. Vyjadrenie odporcov jej bolo doručené 16. apríla 2015. Následne 24. apríla 2015 jej bolo doručené rozhodnutie krajského súdu, z ktorého rozhodnutia zistila, že krajský súd v o veci rozhodol 25. februára 2015. Odvolací súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, kedy najprv rozhodol o odvolaní a až následne jej zaslal vyjadrenie k odvolaniu, ku ktorému mala právo sa vyjadriť. Svoje vyjadrenie k vyjadreniu zaslala odvolaciemu súdu 21. apríla 2015. Namietala tiež, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) v posúdení plynutia a prerušenia premľacej doby, ako aj nesprávnom posúdení príčinnej súvislosti druhého úrazu s prvým úrazom.

Odporcovia 1/ a 2/ v o svojich vyjadreniach k dovolaniu navrhovateľky žiadali dovolanie zamietnuť. Uviedli, že prípadné vyjadrenie navrhovateľky k vyjadreniam odporcov k odvolaniu nemohlo významne ovplyvniť dôvody ňou podaného dovolania. Pokiaľ ide o ďalší dovolací dôvod nesúhlasili s názorom navrhovateľky, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3).

V prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľky z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. vyvodiť nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť.

So zreteľom na navrhovateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pričom treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii niektorej z uvedených procesných väd, určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch.

V zmysle článku 6 ods. 1 dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich

návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu navrhovateľky (viď č. 1. 801 spisu) sa písomne vyjadrili odporca 1/ aj odporca 2/ podaniami doručenými súdu prvého stupňa osobne, odporcom 2/ 18. júna 2014 (č. 1. 808 spisu) a odporcom 2/ 24. júna 2014 (č. 1. 809 spisu). Navrhovateľka ale pred rozhodnutím odvolacieho súdu nemala možnosť dozvedieť sa o týchto vyjadreniach, lebo odvolací súd jej tieto vyjadrenia doručil až 17. apríla 2015. Odvolací súd vo veci rozhodol rozsudkom 25. februára 2015. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia navrhovateľke došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Nakoľko k odňatiu možnosti navrhovateľky konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. došlo včasným nedoručením jej vyjadrení odporcov 1/ a 2/ k jej odvolaniu pred rozhodnutím odvolacieho súdu, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Dovolací súd však v danej veci podotýka, že vyjadrenia odporcov 1/ a 2/ boli zaslané okresnému súdu 18. júna 2014 a 24. júna 2014, teda v čase pred rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (rozsudok vydaný 13. januára 2015), kedy neboli (a ani nemohli byť) viazané rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva pre zaslanie vyjadrenia k odvolaniu protistrane (odvolateľovi). Ako náhle sa stal vyššie uvedený rozsudok záväzný pre súdy (po jeho publikovaní) tento postup bol odvolacím súdom v danom zachovaný, aj keď po vyhlásení rozsudku.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.